

Ny finanslov går på hugst i pensionerne - det er en bekymrende tendens

Danmark fik ny regering efter folketingsvalg den 15. september 2011. Allerede i forbindelse med udgivelse af Socialdemokratiets (S) og Socialistisk Folkepartis (SF) helhedsplan "Fair løsning" den 16. maj 2011, stod det klart S og SF ville tillægge kortsigtede politisk økonomiske hensyn større betydning end de langsigtede konsekvenser ved at skabe uro om vilkårene for pensionsopsparingen

Samtidigt lagde partierne også i høj grad op til at OPP samarbejder mellem det offentlig og pensionssektoren skal medvirke til finansiering af store og større anlægsarbejder.

Det er ikke første gang pensionssektoren er trukket ind på scenen, som den store pengetank, der kan finansiere projekter af en størrelse der kan stimulere væksten. Tilsvarende er branchens formue også ved tidligere lejlighed været udsat til at være en ikke uvæsentlig kilde til provenu i forbindelse med statens husholdningsbudget.

Allerede i forbindelse med skattereformen fra 2009 kaldet "Forårspakken 2.0" begyndte den tidligere regering at budgettere med det provenu, der kan opnås ved at bremse adgangen til frit at spare op til pension i et skattebegunstiget miljø. Midlet var at lægge et loft over fradragsberettigede indbetalinger til ratepensioner. Forslaget byggede på en opfordring fra Skattekommissionen¹, der i sin rapport fra foråret 2009 foreslog at indføre et sådant fradragsloft på 250.000 kr. I Skattekommissionens rapport var begrundelserne bl.a., at ratepensioner – i modsætning til pensioner med livsvarige udbetalinger - kan bruges til uønsket skatteplanlægning, og at "*at der bør være et maksimum over den enkeltes anvendelse af ordninger, der er skattebegunstigede, [...]*"².

¹ Kommissionen nedsattes i 2008 af Regeringen (Ventre og Konsertive) med det formål, at fremlægge et forslag til en skattereform, der markant skulle nedbringe skatten på arbejde. Rapporten kan findes på Finansministeriet hjemmeside på følgende link:

http://www.fm.dk/Publikationer/2009/~media/Publikationer/Imported/2009/Lavere%20skat%20paa%20arbejde/lavere_skat_paa_arbejde.ashx

² Skattekommissionens Rapport side 74

12.12.2011

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Karen Leth Jensen
Chefkonsulent
Dir. 41 91 90 74
klj@forsikringogpension.dk

Vores ref. KLJ
Sagsnr. GES-2011-00325
DokID 297521

Skattekommissionen forslag blev i det politiske forlig mellem den daværende regering og Dansk Folkeparti til et fradragsloft på 100.000 kr. Fra at være et loft, der alene var tiltænkt de meget store og rent skattemotiverede indbetalinger, fik loftet nu en højde, der kunne påvirke planlægningen af aldersforsørgelsen - også for lønmodtagere med ret almindelige indkomster.

Vores ref. KLJ
Sagsnr. GES-2011-00325
DokID 297521

Med den nye regerings regeringsgrundlag "Et Danmark, der står sammen" pinpointes igen de *store* pensionsindbetalinger som et sted, hvor regeringen vil hente provenu. Herudover bliver også de skattefritagede sundhedsforsikringer præsenteret som et frynsegode, der skal væk, primært af ideologiske årsager, men med et formodet provenu som behagelig bieffekt.

Med regeringsgrundlaget på plads var banen kridtet op til Finanslov 2012.

Den danske pensionsbranche bestræber sig på at være en ansvarlig og konstruktiv medspiller i forhold til de samfundsøkonomiske udfordringer, som Danmark i lighed med andre Europæiske lande står overfor. Branchen har gennem længere tid erklæret sig parat til at medvirke til at skabe vækst og arbejdspladser bl.a. via OPP samarbejder. Det er også bredt anerkendt, hvor vigtige de private pensioner - ikke mindst pensioner, der er aftalt på arbejdsmarkedet - er som et voksende supplement til de skattebetalte pensioner. Pensionssektoren bidrager til, at den enkelte borger tager ansvar for sin forsørgelse i alderdommen. Det aflaster de offentlige finanser, og det sikrer en høj privat opsparing, hvilket er ekstremt vigtigt set i lyset af den demografiske udvikling.

Derfor er det ærgerligt, når politikere ikke har forståelse for, hvilke faktorer der spiller ind i forhold til at sikre, at pensionssektoren fortsat "kan levere varen". Det er ufornuftigt at introducere skatteinitiativer, der begrænser adgangen til pensionsordninger efter eget valg for lønmodtagere med helt almindelige indkomster. Det er ligeledes ufornuftigt at skabe tvivl om, hvorvidt det kan betale sig at spare op til pension, fordi den samlede beskatning af de indbetalte midler til stadighed ændres. Og derfor er det kortsigtet, at dække et statsunderskud med øget skat på pensioner.

Betydning af de enkelte elementer

I oplægget til Finanslov 2012 "Ansvar og Handling" fra 3. november 2012 fremgår en række konkrete initiativer af betydning for branchen. Nedenfor beskrives en række af disse. Det skal understreges, at langt fra alle initiativer endnu kendes i detaljer. Der er fremsat lovforslag på visse af initiativerne³, men ingen af de fremsatte lovforslag er ved redaktionens afslutning endeligt vedtaget i Folketinget. Der tegner sig dog på flere områder klare linjer for, hvordan verden ser ud i 2012.

Følgende emner vil blive belyst nærmere:

- Halvering af loftet på indbetalinger til ratepensioner
- Føringede muligheder for selvstændiges ophørspension
- Afskaffelse af fradragsret på formueforvaltningsomkostninger i grundlaget for pensionsafkastskatten

³ Forslagene, der behandles i denne artikel, findes i L28, L30 og L31

- Stop for skattefri sundhedsforsikringer betalt af arbejdsgivere
- Afgift på arbejdsskadeerstatninger

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ

Sagsnr. GES-2011-00325

DokID 297521

Pensionsloft

I valgkampen sommeren 2011 blev det klart, at en ny regering overvejede at udbrede fradragsloftet på ratepensionsindbetalinger fra Forårspakken 2.0 til også at omfattet indbetalinger til livrenter.

Dette havde været en alvorlig udfordring for det danske pensionssystem og ville meget kontant have bremset op for privat opsparing til aldersforsørgelse.

Set i det perspektiv var det i høj grad en forbedring, at pensionsloftet i lovkatagloget "blot" blev barberet ned til 55.000 kr. for ratepensionsindbetalinger, og at livrenter stadig er uberørte.

Ikke desto mindre er det bemærkelsesværdigt, at fradragsloftet - fra den første tanke blev introduceret af Skattekommissionen, jf. ovenfor, og til i dag - er sænket til en femtedel af den højde, der for blot 3 år siden ansås for tilstrækkelig til at hindre både skattetækning og overudnyttelse af skattebegunstigede ordninger.

Med et loft på 55.000 berøres omkring 200.000 danskeres pensionsopsparing. Disse kunder skal - i det omfang de selv kan vælge⁴ - overveje om indbetaling, der overstiger loftet, skal omlægges til livrenter eller om indbetalingerne skal ophøre og evt. opspares uden for pensionsmiljøet. Skatteprovenuet i dette forslag stammer fra fremrykning af skat på den andel af midlerne, der ikke længe indbetales på ratepensioner eller vælges overført til livrenter.

Det nye loft skal gælde pensionsindbetalinger allerede fra 2012, hvilket giver pensionselskaberne en anseelig kommunikationsudfordring - under et meget stort tidspres.

Skatteministeren har den 12. december 2011 fremsendt ændringsforslag til Folketinget⁵, der medfører, at pensionsloftet vil blive nedsat yderligere til 50.000 kr. Fradragsloftet kommer nu til at berøre 227.000 personer.

Ophørspension

Selvstændiges anvendelse af ophørspension begrænses markant, selvom Regeringen i lovforslagets bemærkninger anerkender selvstændiges særlige behov på pensionsområdet.

Regeringen ændrer nemlig betingelserne for, hvilke virksomheder, der kan indgå i en indbetaling på en ophørspension. I dag kan reglen bruges, hvis den virksomhed, der afståes, ikke primært er en passiv pengeanbringelse (en penges tank).

⁴ Hvis pensionskundens har en obligatorisk ordning med en fastsatte bidragsprocent, vil indbetalingen, der ikke kan rummes i en ratepension, blive overført til livrente.

⁵ Bilag 14 til L28

Ændringen hænger sammen med en tilsvarende ændring i reglerne om skattemæssig succesion ved generationsskifter i selvstændige virksomheder. Selvom der ikke umiddelbart er en indre sammenhæng mellem de to regelsæt, lægges pengetanksbetragtningen fra successionsreglerne til grund for reglerne om op-hørspension.

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ

Sagsnr. GES-2011-00325

DokID 297521

Successionsreglerne finder anvendelse på virksomheder i drift. Virksomheder der reelt er pengetanke kan ikke overdrages til en ny ejer med succession. En pengetank defineres i dag som en virksomhed, hvis væsentligste aktivitet er passiv pengeanbringelse eller udlejning af fast ejendom. Vurderingen af, hvornår der foreligger en pengetank, er objektiv. Der kan ikke ske succession, hvis mindst 75 pct. af selskabets indtægt eller aktiver vedrører pengeanbringelse eller udlejning af fast ejendom.

Pengetanksreglen strammes op, således at grænsen nu skal gå ved 25 pct. pengeanbringelser eller udlejning af fast ejendom. På tilsvarende måde skærpes kravene til de virksomheder, der ved afståelse kan indgå i en ophørspension.

Dette kan give betydelige problemer for selvstændigt erhvervsdrivende, der har indrettet sig efter de gamle regler og dermed ikke undervejs har sparet op til pension af virksomhedens løbende overskud.

Skatteministeren har den 13. december 2011 fremsat et ændringsforslag til L30 til Folketinget⁶, der imødekommer branchens ønske om en overgangsregel.

Formueforvaltningsomkostninger i pensioner

Regeringen foreslår, at det ikke længere skal være muligt at fradrage formueforvaltningsomkostninger i grundlaget for pensionsafkastskat (PALskat). Dette forslag skaber en lang række problemer.

- For det første bryder det med det almindelige princip at en udgift er fradragsberettiget, hvis den er nødvendig for at genere en skattepligtig indtægt.
- For det andet forvrider forslaget pensionsselskabernes investeringspolitik og gør det mindre attraktivt at stille pensionskapital til rådighed som risikovillig kapital, OPP-investeringer mv.
- For det tredje vil det pålægge pensionsselskaberne en uforholdsmæssig tung og dyr administrativ byrde
- For det fjerde vil det tilskynde selskaberne til omgåelse gennem outsourcing af investeringsomkostninger og afregning af nettoafkast
- Endelig vil det favorisere pension i banker, hvor omkostninger fragår i rentemarginalen.

Forsikring & Pension foreslog i sit høringssvar til lovforslaget, at Regeringen frem for at gennemføre forslaget om formueforvaltningsomkostningerne i stedet midlertidigt hævede den generelle pensionsafkastskattesats med 0,3 pct., hvilket ville give det samme provenu som regeringen havde beregnet at bortfald af fradragsretten ville give.

Der skal ikke herske tvivl om, at branchen mener, at pensionsafkast allerede i dag beskattes fuldt tilstrækkeligt efter de gældende regler. Men når Regeringen

⁶ Bilag 23 til L30

var determineret for at proventet skal hentes hos pensionskunderne, så er det Forsikring & Pensions opfattelse, at det gøres smartere og uden de problemstillinger som forslaget ville medføre, jf. ovenfor. Samtidigt vil en tillægssats på pensionsafkastskatten være mere transparent og ærlig overfor skatteydere.

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ

Sagsnr. GES-2011-00325

DokID 297521

Forslaget er et eksempel på manglende helhedstænkning, når man på den ene side fremhæver OPP samarbejders gavnlige effekter for samfundet og på den anden side gør netop denne type investeringer mindre attraktive, grundet denne type investeringers typisk højere omkostninger. Høje omkostninger er ikke ensbetydende med dårlige investeringer. Rentabiliteten af en placering skal vurderes på afkast efter omkostninger. Med forslaget øger ministeriet omkostningerne og griber dermed forstyrrende ind i selskabernes rentabilitetsvurderinger.

Skatteministeren har den 12. december 2011 sendt et ændringsforslag til Folketinget⁷. Forslaget medfører, at der i en foreløbig periode på 2 år indføres en forhøjet pensionsafkastskattesats (på 0,3 pct) frem for det oprindelige forslag. Det fremgår af ændringsforslaget, at Regeringen i denne periode sammen med branchen vil arbejde på at finde en løsning på, hvordan fradraget for formueforvaltningsomkostninger kan fjernes på mere direkte vis.

Sundhedsforsikringer

Sundhedsforsikringer har siden 2002 kunnet gives som et skattefrit gode af arbejdsgivere til medarbejdere. Det har dog været en betingelse for skattefriheden, at sundhedsforsikringen blev tilbudt alle medarbejdere på en arbejdsplads og ikke kunne forbeholdes nøglemedarbejdere. Det var desuden et krav, at alene behandlinger, der var lægeligt indicerede, var omfattet af forsikringen.

Skattefriheden af disse forsikringer afskaffes med virkning fra 1. januar 2012. Forsikring & Pension har ad flere omgange påpeget de klare samfundsøkonomiske fordele, der er ved forsikringsordningerne. Ud over at aflaste det offentlige sundhedssystem på visse områder, kan det også påvises, at sundhedsforsikringerne nedbringer sygefraværet på arbejdspladserne⁸. Ikke desto mindre er Regeringen ikke til sinds at ændre holdning i dette spørgsmål. Regeringen anerkender forsikringernes gavnlige effekter, men mener, at skattesubsidieringen ikke er en betingelse for at opnå fordelene. Regeringen regner således med, at mange vil beholde deres forsikringer også uden skattefordelen.

Det er formentlig rigtigt. Mange vil ønske at beholde deres forsikring. Det er et godt produkt. Men det bliver i den forbindelse interessant at følge, hvordan såvel arbejdsgivere som lønmodtagere reagere på de nye forhold. Med bortfald af skattefriheden er arbejdsgiverne ikke længere forpligtede til at tilbyde forsikringen til alle medarbejdere og visse grupper af lønmodtagere vil måske fravælge ordningerne af økonomiske årsager. Vi mener således at forslaget har en social slagside.

⁷ Bilag 14 til L28

⁸ CAST rapport "Effekten af private sundhedsforsikringer på forbruget af offentligt finansierede sygehusydelse", Maj 2011, Syddansk Universitet samt Analyserapport 2010:6 fra Forsikring & Pension "Er sundhedsforsikrede mindre syge end uforsikrede?"

Afgift på arbejdsskadeerstatninger

Regeringen bebuder i oplægget til finanslov, at der i foråret 2012 vil blive fremsat forslag, der skal øge de enkelte virksomheders og branchers incitament til at forbedre arbejdsmiljøet og forebygge ulykker. Arbejdsskadeafgiften skal efter de endnu sparsomme oplysninger bestå i, at forsikringsselskaberne pålægges en afgift på 13,5 pct. på udbetalte erstatninger ved arbejdsskade.

Lovforslaget, der udmønter denne del af Finansloven, er, som det fremgår, endnu ikke udarbejdet, men det må forventes, at der skal arbejdes en del med modellen, hvis den skal have den ønskede og helt igennem agtværdige effekt på arbejdsmiljøet. Vurderet ud fra de få detaljer, der endnu foreligger, forekommer det i hvert fald mindre hensigtsmæssigt, at afgiften fragår erstatningssummen til den medarbejder, der har været udsat for en arbejdsskade, men som ikke umiddelbart er ansvarlig for arbejdsmiljøet på arbejdspladsen.

Hvad vil fremtiden bringe

Finansieringen af det danske velfærdssamfund er under pres. Der er som sagerne står ingen oplagte steder at hente flere penge hjem til statskassen. Dette er uden tvivl årsagen til at de seneste regeringer har trodsset alle advarsler og kastet blikket på samfundets voksende pensionsformuer - og vel at mærke ikke har holdt sig til at kigge. Man kan frygte, at det ikke er sidste gang, der skal hentes penge i pensionerne. Men det er en farlig tendens. Det kan rukke ved tilltroen til det pensionssystem, vi ellers brøster os af hører til blandt verdens bedste.

Det er vigtigt, at den enkelte pensionsopsparer kender betingelserne for sin opsparing. Betingelserne skal ligge fast og ikke ændres ud fra kortsigtede konjunkturpolitiske hensyn - fx for at lukke et hul i statskassen. Pensionssystemet skal indrettes ud fra langsigtede strukturpolitiske hensyn, fx hvor stor en del af aldersforsørgelsen man ønsker, borgerne selv skal tage vare på, og hvor meget staten skal klare over skatterne. Hyppige ændringer skaber usikkerhed og skader opbakningen.

Og Danmark har brug for opsparingen, bl.a. fordi private pensioner aflaster den stadigt mere pressede offentlige sektor. Herudover giver høj opsparing mulighed for at finansiere investeringer i erhvervslivet uden gældsætning til udlandet.

Forsikring & Pension

Vores ref. KLJ
Sagsnr. GES-2011-00325
DokID 297521